

O VIAȚĂ ÎN SLUJBA BISERICII, ȘCOLII ȘI COMUNITĂȚII:

Arhiva parohiei Telița despre Marin Popescu, Omul și Preotul

S-a născut în 8 noiembrie 1874 în com. Râca – Teleorman. A absolvit 4 clase ale Seminarului Central din București cu Certif. de absolvire Nr.64 / 1894. S-a căsătorit în 10 februarie 1897 cu Elena Gh. Popa, învățătoare ¹ de la a carei moarte s-

au implinit recent 100 de ani (1876 - 12.10.1910). A fost hirotonit diacon în 23 ianuarie 1898 și preot în 24 ianuarie 1898, pe seama parohiei Telița, numit la 1 februarie 1898 cu Decretul nr.256 / 11.02.1898, parohie unde a slujit până la sfârșitul vieții. Sachelar cu Decretul nr. 1268/1904. Olimpia, una din fiicele preotului, "conducător la grădina de copii din localitate", s-a căsătorit în 1928 cu Hristache Olaru, directorul școlii primare din Parcheș; Cornelia, cealaltă fiică a preotului, la 1921 "studiază în școala la Buc." și se căsătorește cu preotul Vasile Bondarencu, în 1937 student în anul II la Teologie, paroh la Parohia Zolocari, jud.Cetatea Albă, Basarabia și pe care pr. Marin Popescu îl propune ca preot ajutor la Telița, post neaprobat însă de Ministerul Cultelor².

Preotul Marin Popescu a avut doi fii, Giurgiu Nicolae (1912 - 1990), căsătorit cu Maria (26.05.1916 - 5.01.2004), învățători la școala din Telița și Giurgiu Alexandru (1916 - 1975), notar. Cei doi fii ai preotului sunt înhumați în cimitirul comunei, Nicolae și Maria în aceeași parcelă cu preotul și preoteasa Popescu.

Preotul Marin Popescu a fost primul preot român care a slujit în locașul vechi din Telița, construit pe vremea turcilor, care a ars vineri, 26 martie 1899, "ora 6 seara", după cum însuși preotul consemnează pe prima copertă, verso a "Dumnezeieștilor Liturgii". Pe locul altarului acestui locaș s-a construit un monument cu turnuleț, având în vârf crucea cu semiluna la bază. În același an a construit casa de rugăciune "Înălțarea Domnului", sfințită în 12 decembrie 1899. În 28 iulie 1901 se pune piatra fundamentală a bisericii "Nașterea Maicii Domnului", începută în 1902, terminată în 1907, sfințită în 8 septembrie 1909. La anul 1900, comuna Telița contribuia cu 21,70 lei, iar cătunul Poșta cu 16 lei, pentru construirea bisericii din Chilia Veche, după cum reiese din Condica de milă a acestei parohii. În 1902, „Parohia Comuna Telița” depune 18,50 lei din ”ofrande benevole”, cu aceeași destinație.

În 1912, pr. M. Popescu înzestrea biserica cu catapeteasmă nouă pictată de Enache Cardaș, cu mobilier și obiecte de cult, construiește gardul de piatră din fața bisericii, înființează corul bisericii. După război, a poleit cu aur icoanele împărătești, a reparat biserica și gardul cimitirului.

A luptat până în ultimii ani ai vieții pentru respectarea de către enoriașii ruși din Telița a calendarului îndreptat "ce se abandonează cu desăvârșire de toți locuitorii enoriași ai acestei parohii", subliniind că în

"chestiunea Calendarului, am devenit urât de toți...și din bun ce eram la enoriașii mei ca Păstor..., azi enoriașii sunt în stare să mă scoată cu pietre din sat, cum am observat acum, când am umblat prin sat cu rugăciunea obicei creștinesc...; parte din enoriași m'a primit numai de formă, scârbiți de mine că de ce facem Crăciunul pe stilul nou și nu pe vechi, cei mai mulți mia închis ușa și m'a lăsat în gura câinilor!"³. Unsprezece ani mai târziu, în 20 iulie 1938, de ziua Sf. Ilie, la slujba săvârșită alături de cântăreții Ioan S. Bumbaru și Ioan C. Dima, între orele 6,30 - 10,30, au participat numai primarul Dimente Mironov și Ioan Mazilu - secretar și casier al comunei: "n'a vrut să vină nici un locuitor enoriaș, nerespectând sfintele sărbători pe stilul nou, ci pe stilul vechi; - cu toții lucrează azi la treerat (armănesc) și pe toate drumurile cară cu căruțele de la câmp la arman..."⁴

A stăruit ani de-a rândul pentru a se face un drum accesibil enoriașilor, de la Primărie până la biserică, la 1927 scriindu-i primarului comunei:

"Dlui Primar Com. Telița

Sunt 25 de ani, de când sa pus temelie la biserică ce s'a construit din nou în această parohie și care fiind terminată încă de mult și sfințită, azi, după cum se vede, este una dintre cele mai frumoase locașuri sfinte din Dobrogea.

De atunci și până în prezent m'am rugat și am făcut în toți anii zeci de rapoarte, cerând Dv. și Onor Autorităților în drept să bine voiască a dispune ca să se facă o mică șosea, începând din fața Primăriei și până la porțile mari de la curtea bisericeii, care șosea este de absolută nevoie, pe de o parte pentru înlesnirea locuitorilor enoriași ai bisericeii, iar pe de alta și pentru înfrumusețarea satului.

Totuși se constată cu destulă mâhnire, că până în prezent nu s'a găsit nimeni ca să ia în seamă cele arătate.

De aceia, astăzi recurg din nou și vă rog cu multă onoare, Domnule Primar, să bine voiți a interveni locului în drept pentru măsurarea - la timp - și facerea acestei șosele, care cred că nu e mai mare de 250-300 m lungime.

Paroh Pr.M.Popescu"⁵

Munca neobosită pentru biserica satului și implicarea în problemele generale ale comunității sunt reflectate cu rigurozitate într-un proces verbal al consiliului parohial din 27 august 1939, în care, după ce este evidențiat meritul preotului de a fi construit casa de rugăciune și biserica nouă, se arată:

"2) În timpul de la 1924-1939, (...) tot prin munca și stăruința Preotului Marin Popescu s'a înfăptuit în parohie următoarele: S'a început reparația bisericii aprobată cu Ordinul Sfintei Episcopii No 2989/928 și s'a refăcut întregul acoperiș al bisericii, cu tablă galvanizată, s'a reparat ferestrele, făcându-se din nou gergelele pe unde era putrede, s'a văpsit ușile și ferestrele, s'a reparat tencuiala în interiorul bisericii și afară și s'a făcut și două bageace(ornuri) de cărămidă, unul la altar și altul în corpul bisericii.- La 1937 s'a reparat scările de piatră de la intrarea în biserică și scara de la Altar.- La 1938 s'a reparat ulucile cu burlanele și s'a cimentat caldarâmul pe unde să se scurgă apa, s'a astupat cu ciment crăpăturile ce începuseră a se deschide sus, de la altar spre corpul bisericii, s'a reparat toate ferestrele de sus, de la cele două turlle din față și s'a făcut obloane; -iar în primăvara acestui an, s'a refăcut gardul de la curtea bisericii cu scânduri noi o parte, rămânând ca partea din fața bisericii unde este de zid, să se facă negreșit în primăvara viitoare, când se vor strânge fondurile necesare."

A înființat Banca Populară "Mircea Vodă" din Telița al cărei președinte a fost mulți ani. A fost învățător la școala primară din Telița aproape 20 ani, până la 1 septembrie 1926. A fost președintele comitetului de construcție al școlii noi din Telița. A primit medalia Răsplata muncii clasa a II-a cu Decretul Regal nr.1938/1924, pentru construirea bisericii actuale și două medalii Răsplata muncii clasa a II-a, pentru școală, prin Decretele Regale nr.1445/1925 și nr.14835/1937.

Determinante pentru destinul greu încercat al acestui mare slujbaș al altarului aceleiași biserici vreme de 42 de ani au fost decesul timpuriu al preotesei Elena, stinsă din viață la numai 33 de ani și războiul din 1916-1918, evenimente care i-au zdruncinat sănătatea și marcat definitiv existența. La sfârșitul anului 1919, la numai 45 de ani, era cu "vederea ochilor slabă și cu auzul aproape perdut..!"

Despre suferințele și umilințele îndurate în timpul războiului mărturisește corespondența preotului din perioada 1919 - 1928 la care se adaugă o serie de însemnări pe cărți de cult existente în biblioteca parohiei. Amănunte referitoare la perioada războiului aflăm din adresa trimisă Protoieriei Tulcea în 26 ianuarie 1919, prin care preotul face cunoscut că

"personalul clerical de la această parohie n'a primit salariul legal, Preotul paroh M. Popescu de la 1 Sept. 916 până la 1 Aprilie 918 de la 1 Aprilie 1918 până la 1 Ianuarie 1919 a primit salariul la parohia Cetalchioi unde era atașat cu Ord. Prea

Sf. Episcop No 728/918 paroh girant și până ce împrejurările a permis de s'a înapoiat la parohia Telița unde e titular - înapoinduse de la Cetalchioi încă de la ...Dbrrie 1918. Se mai face cunoscut că pe luna Dbrrie 918 primiind salariul său nu la primit dublu ci simplu Iar cântărețu bisericei Ioan S. Bumbaru [român, numit cu Decretul nr.1695/15.08.1909, pensionat în 1947] și Sava Costea [epitrop până la 20.08.1909, când demisionează și trece cântăreț II, numit cu Ord. Episc. nr.736/1909 - d.12.10.1929] nu șa primit salariul ...(din) Sept. până în prezent. Preotul M.Popescu și Cântărețul Ioan S. Bumbaru cu retragerea pop(ulației). din Dobrogea a fost prinși de inamic în drum la orașul Isaccea și înapoindumă la sat la 27 Maiu 1917 am fost ridicați de Bulgari și luați ostatici unde au stat internați în Orașul Kalofer Bulgaria de la 27 Maiu 1917 până la 5 Iunie 1918 când eliberându-se și venind la parohia Telița Autoritățile Bulgare nu lea dat voie a servi la Biserică pe Românește din care cauză numitul preot paroh a trecut în Deltă la parohia Cetalchioi, iar cântărețul I.S.Bumbaru la Comuna sa natală Blagești Tutova azi atât preot p(aroh). cât și cânt(ărețul). I(oan).S.B(umbaru). sunt prezenți și funcți(onează). la parohia(indescifrabil). Cântărețu S. Costea a stat la parohie n'a fost refugiat și nici luat ostatic servind cu Preoții Bulgari".

Războiul, la doar câțiva ani de la prima mare încercare - decesul soției, învățătoarea Elena Popescu -, i-a furat pacea slujbei și a căminului, i-a distrus vederea și auzul, rușii i-au năruit gospodăria, armata bulgară l-a chinuit și înjosit, i-a prădat biserica împodobită cu atâta trudă, i-a risipit și batjocorit toată agoniseala și munca pentru biserică și comună din cei aproape 20 de ani de când pășise în parohie, îndepărtat din biserică înălțată împreună cu enoriașii.

Pagubele aduse bisericii reies din "Tablou cu lipsurile și stricăciunile aduse bis. "Nașterea Mcei Dlui" din Parohia și Com. Telița jud.Tulcea de armata Bulgară", întocmit în 20 ianuarie 1919: în timpul ocupației 2 camere ale casei de rugăciune construită în 1899 au fost transformate în spital o perioadă de 20 de luni, gardului bisericii i s-a dat foc, vitele umblau nestingherite prin cimitir, au fost furate

"Îmbrăc(ăminte). de la sf(ânta). masă de mătase, 1 cr(uce). de argint, 1 r(ând). veșt(minte). noi și o ling(uriță). de arg(int)., 4 mese de brad, 4 scaune de tr., 4 cald(ări). de aramă, 40 kg.lum(ânări)., 6 ț(oale). de lână, 6 f(fețe). de m (asă). și 4

cov (oare)., un clopot de 300 kgr. spart; 12 minee, 1 Idiomelar bogat, 1 Catavasier și 2 c(ărți). de muz(ică)., 120 v(olume). dif(erite). cărți....și știință. și toată archiva deschisă". Informează că „Preotul M. Popescu par(ohul). bis (ericii). și Ioan S.B(umbaru). Cânt(ântăreț). au fost luați ostatici, bătuti și chinuți 374 zile-preotul tuns și bărbierit. Preotul a fost oprit de a servi pe rom(ânește). și pomeni Fam(ilia). R(egală). și pe chir(iarhul). locului; cu retr(agerea). pop(ulației). din Dobr(ogea). a fost prins la drum de inamic și înapoiat la parohie până la 27 Maiu 1917 când a fost ridicat și internat”.

Revine asupra acestor amănunte în noiembrie 1919, când subliniază ofensele aduse

"în modul cel mai barbar preotului român M. Popescu, parohului bisericii, care a fost prins de inamic și luat ca ostatic, bătut cu vine de bou, tuns și bărbierit și internat în Bulgaria 375 zile, unde a îndurat cele mai amare chinuri, fără a i se da hrană, îmbrăcăminte., locuință! iar acasă s'a distr(us). întreaga gospodărie și copilași rămași acasă fără nici un sprijin or întreținere"(...)Odată cu Preotul Paroh a fost internat de Bulgari și cântărețul român Ioan S. Bumbaru [cânt. I numit cu decretul Nr. 1695/15 august 1909, pensionat în 1947], suferind aceleași chinuri ca și preotul.”⁶

Cântărețul II, Sava Costea - numit cu decretul nr.1484/31 iulie 1909 -,

"stând în sat se făcuse Bulgar și (slujea)la biserică numai pe Bulgărește cu preoții bulgari", a uneltit împotriva preotului "cu Rușii din sat", urmare, preotul a fost ridicat și trimis în Bulgaria, iar după întoarcerea la parohie "acest cântăreț nu a mai lăsa(t) pe preotul Român - nici să intre în biserică - Azi cântărețul acesta de atunci-S(ava).C(ostea).- de și i s'a atras atențiunea de nenumărate ori de a deprinde a servi pe românește, văd că ține toate cărțile rusești-Bulgărești la strană și servește mai mult în limba slavă. Și cum numitul cântăreț a fost în timpul ocupaț(iei). unealta Bulgarilor, fiind vrășmaș țarei noastre Românești și a preotului român, (ar fi) meritat Prea C(ucernice).P(ărinte). ca odată cu venirea Onor.Autorit(ăților). R(omâne). în Dobrogea să fi fost imediat distituit ba chiar supus judecăței, mai ales că n'a vrut să se supună și să se presinte înaintea Comis. de judecată când a fost chemat în Tulcea. Dar avânduse în vedere lipsa de personal și ca serviciul să nu sufere, a fost tolerat p(ână). în prezent. Totuși văzând că nici azi nu se supune și nu voește ca să învețe să citiască și cărțile pe Românește, (...) binevoți a dispune ordonând ca să se ridice de la strana bisericii toate cărțile rusești cu îndatorire că, dacă numitul C(ântăreț).S(ava).C(ostea). întrun termen ce veți bine voi ai pune, nu servește pe Românește, atunci să fie imediat distituit”⁷

În 23 mai 1919 scrie Ministrului Cultelor și Instrucțiunii Publice, respectiv Administrației Casei Bisericii, solicitând drepturile salariale neachitate corespunzătoare gradăției a II-a pe perioada 1.04.1918 - 1.04.1919, 1.11.1916 - 1.04.1918 și lunile sept - oct.1916,

*"că mă găsesc în cea mai amară suferință din cauza lipsei de mijloace, fiind expus a muri de foame cu copiii! gospodăria mia fost distrusă ba cu retragerea populațiunei din Dobrogea am fost prins la drum de Bulgari și luat ca ostatic, unde am îndurat multe chinuri"*⁸

În 23 noiembrie 1919, scrie din nou, pe fila 193 a "Dumnezeestilor Liturgii" :

"...preot și parohul bisericii...al 22lea an de preoție...această biserică, mă găsesc...amărât și cu totul scârbit...nenorocit în căsnicia mea, văduv la 12 octombrie 1910...mici fete și fără nici un aj[utor]... ducerea gospodăriei casnice. Căsătorit la 10 februarie 1897...La 24 ianuarie 1898 - văduv la 12 octombrie 1910... Spre știința celor ce vor urma după noi. Preot sach[elar]. M. Popescu. Paroh și învățător Telița. Locul natal din comuna Râca - Teleorman. 1919 noiembrie 23 - st.v."

În 1923, informează Protoieria Tulcea cu faptul că

*"Parohia n'are bibliotecă și nici sinodic a fost distruse cu războiul"*⁹

Pune un nou început bibliotecii parohiale, astfel că, la 1928, biblioteca avea peste 100 de volume:

*"poporul se folosește de ia, numai cei care știu carte românească, satul fiind locuit numai de Ruși"*¹⁰

În 1925, trimite Protoieriei "Hotărârea în ceia ce privește pagubele din mobilier și obiecte casnice, atât pentru Preotul paroh M. Popescu, cât și pentru cântărețul I. Bumbaru, cari la 16 August 1916 erau și sunt și astăzi în slujbă; pentru a putea fi trecuți pe tabloul dăunaților de război". Primește în 1927 de la Ministerul Finanțelor 1500 de lei ca despăgubiri de război, mobilier și obiecte casnice, după ce Ministerul Cultelor îi trimite spre completare o declarație tip.

Greaua amintire a războiului i-a stăpânit gândurile până la anii bătrâneții, în 1937 scriind pe fila 181 a "Dumnezeestilor Liturgii" :

"Doliul de amărăciune cu evacuarea satului la 1916 cu războiul /Am refugiat spre /Galați-Brăila/ azi 12 oct. 1916...! lăsând / casele cu toată gospodăria la / voia întâmplărei...! ne-am/ înapoiat acasă la 29 octombrie și/ n'am mai găsit nimic...,

armata /rusească ne-a distrus totul.../ La 8 Decembrie 1916, am / refugiat din nou la Isaccea / m'a prins Bulgarii..., era să / mă omoare și m'a scăpat/ hoga turcesc Osman/ ce ne cunoșteam/ mai de mult...!-/m'am înapoiat acasă/ la 23 Decembrie 1916/ cu familia și m'a luat /Bulgarii ostatic /am stat internat în Bulgaria/ la Carlova-Calofier un an și o lună/ în cea mai neagră mizerie!/ Preot M. Popescu/ 937"

și pe fila 183:

"Fugit a II-a oară de groaza războiului în ziua de 8 decembrie 1916 - joi...! Preot Marin Popescu"

Despre perioada slujirii la biserica din Ceatalchioi s-a păstrat o adresă trimisă protoiereului de Tulcea căruia îi înainteză *"Borderoul de chitanțele-facturile pentru transportul bagajului, ce mi s'a făcut de la Parohia Cetalchioi-Deltă, unde eram refugiat și atașat ca paroh girant, și până la Tulcea, cum și de la Tulcea la Comuna Telița(...)"*, solicitându-i *"a le înainta locului în drept, ca astfel să mi se plătească suma cuvenită cât am plătit pentru transportarea bagajului la parohia Telița, după cum se și prevede în aceste chitanțele de față."* În partea stângă a adresei a notat: *"I chitanță de 261 / bagajul transp(ortat). / de la Cetalchioi la / Tulcea str. Ferdinand /în 3 căruțe și la pod /dat 81 lei /I chit. de 300 lei / transp(ort). b(agaj). de la Tulcea / la Telița. /chit. I -Ananie Ivanof /și Trofim Filimon /."*¹¹

În perioada 1.06.1927 - 1928, a suplinat parohia Meidanchioi (azi, Valea Teilor), unde biserica veche se afla în stare de ruină, iar biserica nouă în construcție de 25 de ani.

*"De la data numirei mele, am îngrijit de această parohie îndeplinind toate serviciile la ambele parohii Telița și Meidanchioi, nelăsând nimic de dorit, mai ales în timpul iernei ce a trecut am fost expus pe drum la Meidanchioi - prin zăpadă și viscol - să'mi perz chiar viața, mergând să'mi îndeplinesc sarcina ce mi s'a dat! Deci, canonindu-mă toată iarna cu îngr(îjirea). Parohiei Meidanchioi, acum când a venit Prim(ăvara). cu timpul bun și lesne de umblat, și când începusem să prepar terenul pentru a se reîncepe lucrările la biserica nouă-ce stă în construcție de aproape 25 de ani și cea veche amenință să cadă-...și să se facă și casă parohială..."*¹², scrie în 28 aprilie 1928, mâhnit că în locul lui a fost numit pr. Ilarion Bărbulescu.

Un alt document relevant pentru încercările grele din viața preotului îl reprezintă adresa nr.12/13 februarie 1928 către Protoierie, referitoare la condițiile dramatice în care a avut loc nunta Olimpiei:

"(...)Duminică, 5 Februarie 1928: între orele 4-5 oficiind cununia religioasă la Biserica Telița, după terminare când să ieșim din biserică ni s'a legat ușile de la curtea bisericeii, cerându-se de bețivi că să le dăm "vadra" care costa de la 1000-2000 lei, însuși Dl Șef de post era afară cu flăcăi ruși beți și țenea cu mâna poarta, să nu putem să eșim. Aceasta o poate mărturisi și Păr. Gh. Moisei de la Somova, ce a avut

onoarea de a fi nași, cum și învățătorii de la Somova C. Ceolac și Caraman. De la biserică, după ce li s'a aruncat bani de către mire și nași, seara fiind masa și dansul în localul școlii, nici aci n'am fost scutiți de bătași și bețivi: Ne-am pomenit cu o ceată că dau năvală în școală și ca să-i liniștim li s'a cântat de către lăutari și crezând că o să înțeleagă și să ne lase în liniște, s'a apucat la ceartă "că e școala lor", Dl I. Popovici Director intervenind au început să-l îmbrâncească și chiar să-l lovească; văzând că lucrurile să agravează, i'am rugat și eu frumos ca preot să se liniștească, însă la un moment dat m'am pomenit apucat pe la spate și târât spre ușe, iar unul cu cuțitul scos la mine, când îl ridicase să mă lovească, Dl Perceptor Iancu Lazăr văzându-mă în pericol a scos revolverul și trăgând două focuri de abea am fost scăpat cu viață din mâna acestor criminali. Cerând ajutor de la Dl Șef de Post, nu numai că n'a luat nici o măsură, să fi desarmat și arestat pe cel ce era gata să mă lovească cu cuțitul, dar i'a introdus iarăși în sala școlii, unde era masa și dansul și mia devastat tot ce era gata pentru masă..!!(..) Aceasta drept răsplată, că am muncit la Telița 30 ani ca preot...!!! și cei care a scos cuțitul la mine, sunt botezați și învățați carte de mine...!!!"¹³

În aceeași corespondență, parohul reia eforturile pe care le-a făcut împreună cu credincioșii pentru construirea casei de rugăciuni și a bisericii noi, activitatea ca învățător, alterarea stării de sănătate în urma războiului și pierderea treptată a auzului:

„Sunt 30 de ani împliniți de când am fost hirotonit preot la această parohie, muncind continuu, în ogorul sfânt al bisericii și îndrumarea enoriașilor mei pe calea cea bună.

Este cunoscut, Prea C. Părinte și se pot enumera câte îmbunătățiri s'a făcut la parohia Telița de când sunt aci preot. În tot deauna enoriași mei m'a ascultat și nu s'au dat la o parte de la fapte bune: cu o mână de oameni am făcut aci mai întâi o Casă de rugăciune , la 1899, în care am servit cele religioase - și Sf. Liturghie - până ce s'a terminat biserica nouă, care la 1902 i s'a pus temelie, la 1907 s'au terminat lucrările și la 1909 s'a sfințit, fiind azi unul dintre cele mai frumoase locașuri sfinte din Dobrogea...!

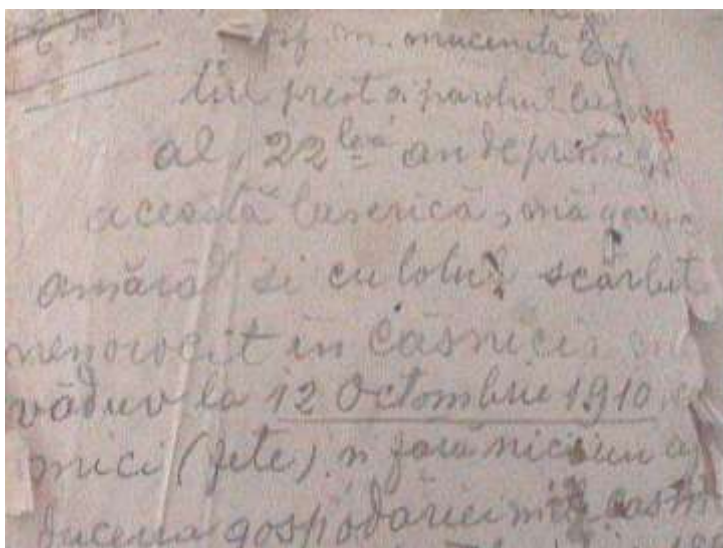
Am stăruit de sa împrejmuit curtea cu gard de zid și zăbrele, am plantat curtea bisericii cu pomi fructiferi care, vara, am ajuns de se culeg poame din acești pomi în folosul bisericii.- De asemenea și Cimitirul este în stare câte se poate de bună, împrejmuit și frumos plantat.

Ca învățător, cât am fost timp de aproape 20 ani iarăși am muncit fără preget și pentru școală ca și pentru biserică. La acest sat curat rusesc, am înființat la timp Banca Populară, fiind Președintele băncei - sufletul Băncei - mulți ani, am înființat șezători, școală de adulți, cor, etc., etc, iar în cele din urmă după terminarea bisericii noi am îndrumat pe locuitorii și constituinduse un comitet în frunte cu Preotul am construit și un frumos local de școală.

La biserică, la venirea mea ca preot, nu se citea sau să se cânte la strană pe românește nici un cuvânt..., de cât numai pe rusește...,iar în sat unde te duceai n'auziai de cât grai rusesc...! Astăzi, la biserica din Telița, serviciul se face numai pe

românește, având la strană un bun cântăreț român, absolvent al șc. de cântăreți, iar în sat toți tinerii cari au învățat la școală, știu și vorbesc românește.

Uitându-mă, în urmă, la anii ce a trecut-ani 30 de când muncesc aci ca preot-

pare că aș fi mângâiat în sufletul meu...dacă n'ași fi cu sănătatea zdruncinată; pe de o parte din timpul războiului, suferind multe necazuri și amărăciuni : prins la drum de inamic, jefuit, bătut și schingiuit, bărbierit., și în cele din urmă luat ostatic și ținut internat în Bulgaria mai mult de un an, în cea mai neagră mizerie..! iar pe de altă parte, am și răcit la urechi, iarna, din cauza bisericei noi-mare și friguroasă, zidită până sus numai

din piatră și jos în loc de dușumea țimentat.. în care împrejurări triste cum mă gădesc, sunt aproape căzut victimă serviciului meu preoțesc..!, întrucât văd cu destulă mâhnire, că din zi în zi mi se slăbește auzul și cheltuind pe la Doctori, până în present nu m'am folosit cu nimic...!

La bătrânețe, pretextându-se vârsta înaintată a preotului și sănătatea șubredă, s-a încercat îndepărtarea din postul de paroh. Consiliul parohial, primarul și notarul comunei, întruniți în ședință în 27 august 1939, consemnează meritele parohului în cei 42 de ani de slujire numai la Telița și cer Episcopiei să fie menținut, întrucât

"(..)Preotul nostru Marin Popescu, (...)își îndeplinește toate îndatoririle și oficiază toate serviciile religioase, cu punctualitate, atât la biserică cât și în parohie, nelăsând nimic de dorit, ba este în present ales și Președintele Căminului Cultural, ce-a stăruiat a se înființa în localitate...și nimenea nu se plânge că preotul este decăzut și nu poate să mai slujească, ci din contră toți locuitorii enoriași ai bisericei sunt foarte mulțumiți ca și în trecut de preotul lor sufletesc, protestând, și spunând că "să nu ceară pensionarea până ce nu va împlini vârsta de 70 ani", când atunci va fi scos la pensie din oficiu, ce nu mai are mult de cât 2-3 ani!..."

După venirea pr. Gușatu, în 12 mai 1940, pr. Marin Popescu continuă să slujească, după cum dovedește "Registrul înscrierii născuților și botezaților", nr. crt. 22 și 25 din 1942, când îi botează pe copiii Vasile Țuțuianu (25.10.1942) și Dumitru Gușatu (26.10.1942), fiul pr. Gușatu.

23 decembrie 1943.

Inima lui greu încercată a încetat să mai bată într-un ajun de Crăciun. Amintirea Preotului răzbate dincolo de mormânt: enoriașii de astăzi ai parohiei doresc să-i ridice un bust în semn de prețuire și recunoștință. Toate, în Telița, vorbesc despre Preotul Marin Popescu: Sf. Masă a locașului vechi în care a pășit prima dată

acum 112 ani, casa de rugăciune în care se slujește și astăzi, scundă, tulburătoare, biserica actuală, monumentală, ambele locașuri păstrând ecoul rugăciunilor stăruitoare ale preotului și al cântărilor Sfintei Liturghii. În apropiere, școala veche unde, acum peste 80 de ani, i-a învățat pe copii alfabetul și aritmetica. Școala nouă pe care a construit-o. Casa în care a locuit și lângă care se află casa familiei Giurgiu Nicolae și Maria. Peste viața Preotului și peste multe din ființele dragi lui s-a așternut de mult liniștea. La morminte, preotul și preoteasa Elena te privesc cu vigoarea tinereții, când nici unul, nici celălalt nu puteau ști ce va urma: o suflare de viață întreruptă prea devreme, o viață zbuciumată. În biserica mare, dintre ramele unui tablou din pronaos, cu privirile ațintite spre altar, continuă să vegheze Preotul, bătrân, cu barba albă și chipul blând. Faptele vorbesc astăzi în locul lui. În Telița, o casă sau o cameră memorială "Preot Marin Popescu", cu obiecte, fotografii și documente din arhiva parohiei și de la descendenți ar fi încă o podoabă prețioasă.

La fel, câte o placă de marmură pe fațadele ambelor biserici, după terminarea lucrărilor de reparații capitale.

Cu câțiva ani înainte de moarte, pe coperta 1, verso, a *Dumnezeilor Liturgii*, pr. M. Popescu a făcut următoarea însemnare:

"Această sf. carte este dată de Sf. Monastire Celic-Dere la 28 Martie 1899, când în acest an, la 26 Martie, vineri, ora 6 seara a ars biserica veche din Telița, biserică mică veche, săpată mai mult în pământ.-În locul bisericii vechi s'a construit în același an(1899) o casă de rugăciune și în care s'a slujit și sf. Lit. pînă ce s-a construit și biserica nouă, care la 1902 s'a pus temelie, la 1907 s'a terminat și la 1909 s'a sfințit. Am scris azi 29 iunie 1939-Preot M.Popescu- paroh Telița Tulcea- în anul al 42-lea de preoție numai la Telița.-hirotonisit pe seama acestei biserici la 24 ianuarie 1898".

Despre preotul Marin Popescu a scris, în 1940, pr. Constantin C. Beldie, care i-a dedicat cartea "Viața și activitatea preotului Marin Popescu din comuna Telița, județul Tulcea", publicată la Bârlad.

Note:

1. "Tablou de numele și pronumele personalului parohiei Telița județul Tulcea cu următoarele indicațiuni și date", adresa nr.20/21 iulie 1923;
2. Dosar nr.3, Acte cont.1931-1940, Proces- verbal nr.4 din octombrie 1937;
3. Dosar Corespondență 1900-1928, adresa nr.2/4.01.1927 către primar;
4. Dosar 3, Reg.Contabilitate pe anii 1931-1940, proces-verbal;
5. Dosar Corespondență 1919-1928, adresa nr.3/7.01.1927;

6. Dosar Corespondență 1919-1928, adresa nr.36/22.11.1919.
7. Dosar Corespondență 1919-1928, adresa nr.23/29.07.1919 către Protoierie.
8. Dosar Corespondență 1919-1928, adresa nr.18/23/10 mai 1919.
9. Dosar Corespondență 1919 – 1928, adresa nr.20/21 iulie 1923 - "Tablou de numele și pronumele personalului parohiei Telița județul Tulcea cu următoarele indicațiuni și date")
10. Dosar Corespondență 1919 – 1928 - "Tablou întocmit în 5 exemplare, conform Ordinului Prea C.Protoiereu No. 257/928"
11. Dosar Corespondență 1919 – 1928, adresa nr.8/12.02.1919
12. Dosar Corespondență 1919 – 1928, adresa nr.33/24 aprilie 1928 către Protoieria TI
13. Dosar corespondență 1919-1928, adresa nr.12/13 februarie 1928 a pr. M.P. către protoiereul Tulcii

Fotografii:

1. Pr. M. Popescu la vârsta de 26 de ani (Extras din tabloul „Clerul din Urbea și Județul Tulcea la anul 1900” realizat de Episcopia Dunării de Jos).
2. Casa din Telița în care a locuit preotul cu familia.
3. Pr.Marin Popescu în ultimii ani ai vieții (Foto-tablou din biserica Telița).
4. Învățătoarea Elena Popescu (Col. epitrop Dincă Ilie).
5. Însemnare a preotului pe f. 193 a „Dumnezeestilor Liturgii”.
6. Mormântul pr. M. Popescu și al soției sale.

prof. Doina Lelia Postolache, bibliograf